

Výslovnost hlásky R je dost náročná a je velmi často nesprávně tvořena mezi dětmi i dospělými. U hlásky R je nutné, aby byla otevřená ústa, jazyk se dotýkal dásní za horními řezáky a výdechový proud rozkmitával špičku jazyka. Hlásku R je možno vyvozovat pouze v případě, že je dostačující obratnost jazyka, rtů a tváří. K vyvození hlásky R používáme hlásku D. Nejznámější postup mezi veřejností je používání souhlásek TD (tdnka, tdáva, atd.). Pokud tyto hlásky používáme nesprávně, hlásku R se nepodaří vyvodit, a nebo může být vyvozena nesprávně. Proto doporučujeme v každém případě navštívit odborníka.

Při vyvozování hlásky R musí být vždy otevřená ústa, jazyk vyslovuje hlásku D tak, aby se špička dotkla dásní za horními řezáky. Ústa se nesmí zavřít!

Nejdříve procvičujeme

slabiky:

DA, DE, DY, DO, DU, (totéž platí pro hlásky T N)

TA, TE, TY, TO, TU

NA, NE, NY, NO, NU

Pokud dítě (dospělý) zvládne vyslovit tyto slabiky správně, můžeme procvičovat shluky souhlásek Td, Dd, Bd, Pd, Kd, Hd, Vd, Md, atd. Opět dbáme na to, aby u hlásky D byla otevřená ústa a špička se dotýkala dásní za horními zuby. Dále pak cvičíme slabiky:

TdA, TdE, TdY, TdO, TdU

DdA, DdE, DdY, DdO, DdU

BdA, BdE, BdY, BdO, BdU

PdA, PdE, PdY, PdO, PdU

KdA, KdE, KdY, KdO, KdU

HdA, HdE, HdY, HdO, HdU

VdA, VdE, VdY, VdO, VdU

MdA, MdE, MdY, MdO, MdU

Jestliže zvládneme takto vyslovovat jednotlivé slabiky za sebou, můžeme cvičit slova a to tak, že místo hlásky R vyslovujeme hlásku D. (brána – bdána, prší – pdší, beruška – beduška, koruna – koduna, svetr – svetd, drak – ddak, vrata – vdata, hroch – hdoch, mrkev – mrkev, atd.)

DR

Drn, drnčí, drncá, drhne, drtí, drtič, drcení, drkotá, drzý, drzost, drbe, drká, Drda, drží, držák, drak, dráp, drápek, drát, drátek, dráha, drezína, dredy, droždí, dropty, drobení, drobné, drobnost, droboučkový, drobnohled, drobek, drobí, drobný, drobení, druh, družička, druh, drůbež, hadr, pudr, hadrový, Ondra, Odra, modrá, modrý, moudrý, kudrnatý, vedro, vědro, vydra, vydrží, podrží, zadrží, zdraví, zdraží, sdružení

TR

trám, tráva, tradice, trafika, trafika, trápit, trápení, tramvaj, trať, trasa, trávník
tref, trefit, trefí, trend, tréma, trenýrky, trénink, trénovat, treska, treпка, trestá, trest, trestat, trezor
trip, trik, triko, tričko, tribunál, tribuna
trochu, trohl, trojče, troska, tropy, tropický, troubit, troubí, trouba, trojúhelník, troufat, troufalý
trubka, trubice, trubička, truhla, truhlář, trumf, trůn, trup

tryska, tryskáč, trýznit, tryskový
trní, trn, trnka, trčí, trpí, trvá, trpký, trp, trk, trh, trpaslík, trhák, trpělivost
metr, vítr, Petr, svetr, kilometr, decimetr, centimetr, kmotr, kmotra, mistr, lotr, vatra, játra, patro, citron, Ostrava,
otrava, ostrá, strach, stráž, stroj, strop, strom, struna, stručný, strup, strejda, ztratit, ostruhy, opatrný, nepatrný,
strašný, potrava, nástroj

BR

brk, brko, brčko, brky, brčka, brka, brva, brnká, Brno, Brdy, brok, broček, brtník, brzy, brzičko, brzda, brzdí, branka, brána,
brada, bradička, bradavice, brak, brambora, bramborák, bramboračka, bramborový, bramborová, bránit, bránice, bran-
ný, brát, brašna, brázda, Bratislava, Brandýs, Brandýsek, brečet, brečí, breč, brejlovec, breptat, brept, brekot, brigáda,
briketa, briliant, brod, brokovnice, brouk, brouček, bronz, bronzový, brousek, brousit, brousí, broušený, brožovaný, brož,
brožura, brnění, brusle, bruslit, bručet, bruneta, brunet, brusinka, brutalita, brutální, brýle, bryndák, brzda, brzdít, brzy,
brzo, ubrousek, obr, bobr, zubr, kobra, zebra, obrana, zbraň, obrázek, ubrus, ubrousek, sebral, obrys, dobrotisko, obrok,
dobrý, dobrá, dobré

PR

První, prší, prská, prchá, prvosenka, prkno, prchá, prskavka, právě, práce, prádlo, prádelna, pradlena, pračka, pravda,
pryč, prý, proč, proto, protože, Praha, praská, praskne, prach, prachovka, prázdniny, prach, prášek, pravý, právě, prémie,
prezident, prima, princ, princezna, Pribina, Prokop, psím, proměna, prodává, proud, proužek, prodavač, prodavačka,
proutek, prut, pruty, proudí, průsmyk, průběh, pruh, průvod, průchod, průvan, prudký, průnik, průjezd, průvodčí, průkaz,
průdušky, průdušnice, průlom, průzkum, kopretina, protrhá, poprvé, spravuje, zpracuje, opravdový, výprask, vyprávění,
vypráví, naprší, zaprší, opraví, opravdu, prudký, prudce, proud, proudí, projde, procházka, prochází, nejprve, poprvé, za
Prahou, doopravdy, kopr, kapr

FR

fr, frk, frky, frká, frnk, frnká, frč, frčí, nefrč, nefrčí, nefrká, frčet, frkat, nefrčet, nefrkat
frak, fráček, freska, Francie, Franta, František, Františka, Frýdek, Frýdlant, Frenštát, frajer, frakce, frakční, frank, fraška,
fráze, fréza, fronta, frnět, frézie, fretka
kafr, kafrový, kufr, kufry, afrikán, zafrkat, zafrkal, nefrkej

VR

vrk, vrch, vrč, vrš, vrt, vrz, vrká, vrčí, vrkot, vrba, vrtá, vrhám, vrkot, vrstva, vrtí, vrzá, vrtule, vrtoch, vršek, vrba, vrána,
vrata, vrak, vrazit, vrazí, vráska, vratký, v reklamě, v rámu, v ruce, v republice, v rodině, v rukávu, v radosti, v rozletu, v
rukavicích, v rozkvětu, v rouchu, havran, návrat, vrtulník, kolovrátek, svrab, svrbí, vyvrtat, tvrdí, povrch, návrh, navrch,
vrozený, vyvrtat, vrtulník, tvrdí, Evropa, zavrčet, závrať, kolovrátek, svrhnout

KR

Krk, krvavý, krb, krtek, krb, krmí, krmelec, kráva, krabice, krajíc, krájí, král, královna, království, krupice, kroupy, krouží,
kružítko, krém, krev, kresba, kreslit, kraslice, krajina, krasavice, krása, krocan, kroužek, kruh, kružnice, kroky, krůček,
kružítko, krůpěj, krotí, kronika, krokodýl, okr, cukr, pokrok, okraj, pokropit, pokročit, skrčit, kokrhá, cukroví, cukruje,
výkres, jiskry, skrz, nákres, výkres, okres, okresní, okrasný, ukrojit

GR

Gram, kilogram, granát, granule, graf, gramofon, grafika, grafický, grafik, gramatika, graduje, grimasa, groš, grošák,

groteska, Grónsko, Gruzie, tygr, lógr, legrace, biograf, bagr, bagrista, bagruje, angrešt, miligram, negramotný

HR

Hrb, hrká, hrbol, hrst, hrstka, hrká, hrbí, hrby, hraje, hravý, hrách, hroch, hrabe, hraboš, hrábě, hrabě, hraběnka, Hradec, Hradčany, Hrádek, hranice, hroznýš, hroší, hrozba, hrouda, hroutit se, hrubý, hrubost, hrubka, hrubián, hudník, hruška, hryže, hrůza, hráč, hračky, hraje, ohrada, zahrada, prohra, výhra, vyhrabe, zahrabe, ohromný, hrom, hrouda, hrobník, hraboš, nahrávka, nahraje, náhražka, shrabuje, zahrne, zahraničí, zvonkohra, vyhraje, prohrát, ohromně, ohromit, pohroma

CHR

Chrt, chrčí, chrlí, chrpa, chrlíč, chrám, chrápe, chrapot, chrastí, chrastítka, chrapčí, chrup, chróm, chrochtá, chromý, chromový, chronický, Chrudim, chroust, chrobák, chryzantéma, chrupavka, chroupat, vichr, machr, ochrana, ochrnutý, vychrtlý, záchrana, schránka, čechrat

MR

Mrk, mrkne, mrkat, mrcha, mrholí, mrkev, mrzne, mrzet, mrzí, mrská, mrštný, mrští, mrtvý, mrňavý, mrak, mráček, mračit se, mračí, mrazí, mrazení, mrákoty, mražená, mráz, mrazík, mravenec, mraveniště, mravenčení, mrož, mručí, mručet, humr, hamr, nemrkne, nemrká, zamrká, zamrzlý, zamrzne, soumrak, zamračený, omráčený, smráká se, zmrzlina, mramor, mrakodrap

ČR ŠR ŽR

Črty, črtá, črt, náčrtník, načrtnout, načrtnout
Šrám, šramotí, šrot, šroubek, šroubovák, šroubovat, šrafuje, pošramotit,
Žralok, žrát, žravý, žrádlo, lidožrout, žrout, sežrat

CR SR ZR

Crnk, cvrnk, cvrnká, cvrnkne, crčí, Crha
Srp, srpen, srpek, srnka, srna, srnec, srká, sršeň, srší, srst, srdce, srdíčko, srdečný, Srbsko, srolovat, sráz, srážka, srazit, srostlý, srůst, srub, srozumitelný
Zrní, zrno, zrníčko, zrnko, zrcadlo, zrcadlení, zrnitý, zraje, zrak, zrát, zrada, zrána, zranění, zraněný, zrovna, z rodiny, z ruky, z rohlíku, z rybníku, zrychlený, zrychlit, zručný, zrudnout, s radostí, s rámusem, s rákoskou

R na začátku slov

Ráno, racek, radit, radnice, rada, radovat, radovánky, radost, rákos, rakev, rám, rámeček, rampa, rampouch, rameno, Radek, Roman, Richard, Ríša, rameno, ramenáč, ramínko, ranní, rande, ranec, raneček, rasa, razítka, razí, reklama, rébus, recept, recituje, redukuje, reflex, rekord, republika, revoluce, ret, retní, réva, revma, rezatý, Renata, Rebeka, rychle, ryba, rybník, rybolov, rýč, rychle, rychlík, rifle, Rychnov, rým, rýmovat, rýma, rýsovat, rýpe, rito, rizoto, rytmus, ryzí, ryzák, rýže, rodina, rod, rodiště, rogalo, roh, rohatý, rohlík, roleta, rolák, ropucha, roste, rosa, rosol, rostlina, rosnička, rovný, rovnice, rovina, rovnátka, rovník, rovný, rovnováha, rozum, rozumět, rozumí, rozkaz, rozhlas, rozbil, rozhodne, rozkázat, rozdat, rozpnout, rozdovádět, rozpustilý, roztomilý, ruka, růže, ručka, ručička, ručkovat, ruční, ručník, rukáv, rukavice, rum, Rumunsko, rupne, ruší, růst, růžový, růžek

R ve skupině hlásek uvnitř slov

Dobry, doprava, angrešt, Afrika, čtvrtek, čtvrtka, fotograf, hadry, hadrový, nákres, výkres, náprava, oprava, kapradí, navrtá, navrátí, nepatrný, ostružina, ostrouhá, ostrov, obrana, opraví, ohrada, obraek, okrasný, okrasa, petržel, petrklíč, potrava, pátrá, patrně, pátrání, strká, postrčil, strmý, strach, straka, stokrát, spravít, stráň, strašidlo, strom, vykročit, soustruh, vybraný, vykrmí, vymrští, zázrak, zamrkal, zrušil, zaprášit

R v uzavřených slabikách a na konci slov

Barva, barvit, armáda, cirkus, černý, červený, červen, červenec, čert, dírka, farma, forma, horník, horko, horký, herna, horský, karty, kartáč, kůrka, Irsko, Jirka, Karlík, Karlín, Karkulka, lékárna, lékárník, mlékárna, muchomůrka, Mirka, Martin, narcis, normální, norma, nervy, nadarmo, zadarmo, okurka, orloj, pozorný, porcelán, polárka, sirka, stěrka, starší, širší, verše, Věrka, utěrka, bazar, car, dar, dolar, dvůr, doktor, celer, hovor, jar, ještěř, klavír, komár, kráter, kávovar, motor, netopýr, mír, nátěr, netvor, ovar, papír, pohár, pivovar, sýr, pýr, tábor, teploměr, tvar, vzor

R uvnitř slov mezi dvěma slabikami

Beran, beránek, barevný, beruška, borůvka, bačkory, borovice, čára, čaruje, dárek, Dorotka, darovat, dvorek, díra, hora, horal, horolezec, herec, herečka, choroba, Jaruška, Jaroslav, koruna, Karel, kytara, komora, koráb, kocourek, koberec, koryto, kamarád, kamarádka, Mirek, Marek, Maruška, meruňky, náramek, náruč, nerad, orel, obora, pára, pero, parohy, paráda, párátko, porazí, poručí, paroží, porážka, porucha, paruka, párek, sirup, sýkora, syrový, široký, tvaroh

A nakonec básničky:

Trápí, trápí babičku
že ztratila truhličku.
Trápí se náš strýček
ztratil se mu klíček.

Trubač troubí, vytrubuje,
trubka se mu blýská.
Trubač troubí tramtarata,
trubka zrovna výská.

Na vratech vrána,
ve vratech brána.
Na vrátkách vranka,
ve vrátkách branka.

Povídala vrána vráně,
koupíme si sáně,
budeme se vozit,
v stodole na slámě.

Holoubek vrká: Vrkú
asi má vrkátka v krku.
Cvrček cvrká cvrky cvrky,
na pasece mezi smrký.

Malý brouček v trávě brečí,
broučková ho jísti učí.
Dává broučku do pusinky
broskve, trnky a brusinky.

Brum brum bručí medvědi,
bručí, že to nevědí.
Nebruč, malý medvěde,
bručením nic nesvedeš.

Šramotí hrábě po štěrku,
Šrumy, šrumy, šrum.
Postrašily ještěřku,
Šrumy, šrumy, šrum.

Šroubováček mám,
Šroubuji si sám.
Šrouby, šrouby, šroubečky,
Opravují domečky.

Potkal tygr nosorožce
Na procházce v pralese,
Zavrčel, proč se tu plete
Právě jemu na cestě.
Starý moudrý nosorožec
Vážně hlavou pokývá.
Proč se tolik tygr zlobí,
Vždyť je to má pěšina.

Plave kapr v kapradí,
Pranic mu to nevadí.
Líně plave, líně pije,
Je to kapr z Tramtárie.

Hroch má kůži hroší,
Krejčí mu ji zkouší.
Hroch nic neříká.
Je ti malá – veliká?
Hrošík zívá, hlavou kývá
A chce hrnek mlíka.

Krákorala černá vrána,
Krákorala na havrana:
Milý strýčku havrane,
Kdy už jaro nastane?
Brzy, brzy milá vráno,
jaro bude možná ráno.

Jablíčko je zralé,
Ale dosti malé.
Dozrálo dnes zrána,
Klovla do něj vrána.

Kopretina, modrá chrpa,
Prvosenka, rudý mák
Na zahrádce krásně rostou

A na stránkách právě tak.
Na co zebra doma má
Pruhovaná pyžama?
Aby ani během spaní
Neztratila pruhování.
Na to doma zebra má
Pruhovaná pyžama.